

zaaknummer 2013 W1039

Beslissing 19 juni 2014

Meldpunt RKK
Ingek. 20 JUNI 2014
Meldingsnummer

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

geboren op _____
wonende te _____ (_____),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.Y.M. Renken, advocaat te Leiden

tegen:

(wijlen) _____
geboren op _____, overleden op _____
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(tijdens zijn leven) – onder andere – kapelaan van de parochie
te _____

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 december 2013.

Op 10 januari 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van drs. A.L.M. Hurkmans, bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 27 mei 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn zwager de heer _____ Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.Y.M. Renken.

Namens het Bisdom zijn verschenen drs. _____ bisschop van 's-Hertogenbosch en mr. _____ kanselier.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in _____ binnen een zeer vroom en katholiek gezin geboren. Een gezin bestaande uit de ouders, een broer en twee zussen. De ouders waren zeer gelovig en het ontzag voor het kerkelijk instituut was immens groot. Het geloof speelde in alle facetten van de opvoeding een zeer grote rol. Klager woonde van 1957 tot en met 1965 met het gezin in _____ (na een verhuizing naar _____ keerde het gezin later in 1970 weer naar _____ terug) en ging iedere zaterdag en zondag (en in speciale periodes zoals vasten dagelijks) met zijn ouders of in schoolverband naar de mis in de _____ Parochie in _____ aan de

Hij was tevens misdienaar in het Klooster aan de tijdens de meeste missen die door de week plaatsvonden. In deze parochie werkte Kapelaan en hij was in het bijzonder belast met de jeugd.

Buiten de vaste zaterdag en zondag om, was klager ook regelmatig in het parochiehuis om deel te nemen aan allerlei jeugdactiviteiten. De ouders van klager moedigden dit sterk aan (het voelde voor klager zelfs als een verplichting) en ook tijdens deze middagen kwam klager met aangeklaagde in aanraking.

In 1963/1964 was bij de op de weg naar het , een sportterrein met bijgebouwen in aanbouw, zoals kleedkamers en toiletten. Aangeklaagde vroeg aan de jongeren van de Parochie om hierbij te helpen met klusjes als schilderen en harken. Klager werd ook gevraagd en deed hieraan mee, mede op verzoek van zijn vader, die hierover apart door aangeklaagde was benaderd.

Het misbruik heeft in 1963/1964 plaats gevonden, tijdens de middagen helpen bij de sportterreinen. Op één van deze woensdagmiddagen, in de zomer van 1964/1964, ging klager voor de zoveelste keer naar de n trof daar aangeklaagde alleen aan. Die middag waren geen andere jongeren aanwezig dan klager.

Het was die middag erg warm en tijdens het werken in de toiletruimte trok aangeklaagde zijn priesterkraag en zwarte bovenhemd uit. Klager had dit niet eerder gezien en vond het vreemd. De urinoirs waren al aangebracht, maar nog niet op het waternet aangesloten. Ze hingen op twee verschillende hoogtes, voor de volwassenen en de kinderen. Aangeklaagde vroeg klager zijn penis uit zijn broek te halen, om te zien of het urinoir op de juiste hoogte hing. Klager vond dit zeer gênant, maar aangeklaagde haalde hem over. Het was volgens hem heel normaal om zoiets op die wijze te testen. Aangeklaagde deed klagers broek uit en haalde klagers penis uit zijn broek. Klager stond klem tussen het urinoir en de buik van aangeklaagde, die achter hem stond. Vervolgens haalde aangeklaagde ook zijn eigen penis tevoorschijn, zogenaamd om te kijken of ook de urinoirs voor de volwassenen op de juiste hoogte hingen.

Later diezelfde middag ging klager achter de keet plassen en zag hij, terwijl hij plaste, dat aangeklaagde naast hem kwam staan. Aangeklaagde had een erectie en begon zich, zichtbaar voor klager, af te trekken. Klager had echter nog nooit zoiets gezien en dacht dat aangeklaagde aan zijn penis stond te 'schudden'. Aangeklaagde zei kortaf tegen klager dat hij door moest gaan met plassen, hetgeen hij angstvallig deed. Even later hoorde klager aangeklaagde kreunen en zag hij dat er iets uit zijn penis kwam. Ook dit had klager nog nooit eerder gezien, maar later begreep hij er sprake moest zijn geweest van ejaculatie.

Aangeklaagde heeft klager die dag op het hart gedrukt dat wat er was gebeurd, een geheim was. Hij zei daarbij dat hij klager erg lief vond. Het zou volgens aangeklaagde een doodzonde zijn als klager het zou doorvertellen.

Het was een vreemd gebeuren en zorgde voor een gênant en slecht gevoel bij klager.

Klager was zo geschokt dat hij er thuis niet over durfde te beginnen. Een week later gebeurde hetzelfde weer, ongeveer op dezelfde wijze.

Weer een week later logeerde klager bij vrienden in de buurt, omdat zijn ouders op vakantie waren. In die week was hij alleen met klager bij de en op die middag probeerde aangeklaagde via allerlei wegen te achterhalen of klager het geheim goed bewaard had. Daarbij bleef hij erop hameren dat het een doodzonde zou zijn als klager het geheim zou verklappen. Die middag dwong aangeklaagde klager opnieuw in de toiletruimte en vroeg hem zijn broek en onderbroek uit te doen om te kijken of de toiletpot en het urinoir op de goede hoogte stond/hing voor kinderen. Toen klager zijn broek liet zakken, omdat hij niet tegen de dwingende toon en het gezag van aangeklaagde opgewassen was, werd hij door aangeklaagde omgedraaid en stevig aan zijn middel vastgehouden. Vervolgens voelde hij een enorme en langdurige pijscheut in zijn anus. Direct erna draaide klager zich om en zag hij aangeklaagde masturberen.

Toen klager enigszins van de schok was bekomen, vroeg hij of hij weg mocht gaan. Dat mocht, als hij alles maar goed geheim zou houden.

Klager was diep geschokt door wat er was gebeurd en had veel pijn. Toen hij bij zijn logeeradres aankwam, is hij direct naar het toilet gegaan en zag hij dat zijn onderbroek bevuild was. Hij kreeg hiervoor nog op zijn donder van de vrouw bij wie hij logeerde.

Klager heeft dagen achtereen veel pijn aan zijn anus gehad, vooral tijdens het fietsen.

Een paar dagen later waren de ouders van klager van vakantie teruggekeerd en heeft klager bij zijn vader aangegeven dat hij nooit meer naar de   wilde gaan. Hij durfde niet te vertellen waarom niet. Vader werd boos en dreigde met straffen als klager niet zou gaan.

De woensdag erop is klager met lood in zijn schoenen toch weer naar de   gegaan en helaas gebeurde er precies hetzelfde als de week ervoor. Klager werd wederom anaal verkracht en zag ook dit keer een bevuilde onderbroek, ook met bloed. Klager had weer heel veel pijn aan zijn anus.

Enkele weken daarna liet aangeklaagde klager met rust, maar bleef hij klager eraan herinneren dat wat was gebeurd een groot geheim was.

Aan het einde van de warme periode raapte klager al zijn moed bij elkaar en vertelde zijn vader wat er was gebeurd. Tot grote ontsteltenis van klager werd zijn vader woedend op klager en zei hem dat geestelijken nooit zoiets zouden doen. Klager was een leugenaar en moest deze zonde gaan biechten. Dat biechten moes uitgerekend bij aangeklaagde plaatsvinden. Klager werd sindsdien gekweld door schuldgevoelens; hij vroeg zich af wat hij gedaan kon hebben om zo gestraft te zijn.

2.3. Het misbruik dat heeft plaatsgevonden heeft ervoor gezorgd dat klager zijn leven sindsdien in twee aparte perioden indeelt; het gelukkige deel in de jaren voor het misbruik en het ongelukkige deel van bijna 50 jaar sinds het misbruik. Tot 1963/1964 voelde klager zich een gelukkig kind dat normaal met zijn broer en zusjes opgroeide. Sinds het misbruik tot op heden voelt klager zich doodongelukkig.

Klager voelt zich sinds het misbruik eenzaam, verlaten en waardeloos. Zijn zelfvertrouwen is onherstelbaar aangetast en hij worstelt sindsdien met (zware) depressiviteit. In zijn jeugd uitte dit zich in slechte schoolresultaten, negatief gedrag, geen vriendjes kunnen maken en hij werd vaak het slachtoffer van pesterijen.

Door de slechte schoolresultaten heeft klager een paar keer van school moeten wisselen, heeft hij uiteindelijk Mulo A gehaald en een jaar Meao gedaan, maar moest hij deze Meao na het eerste jaar verlaten vanwege slecht gedrag en slechte resultaten. Klager ging werken, maar is af en aan lange periodes werkloos geweest en heeft veel in de ziektewet gezeten.

Het misbruik heeft dus ook grote invloed gehad op de studie, de intellectuele ontwikkeling van klager en de loopbaan van klager. Klager heeft er nooit uit kunnen halen wat erin zit.

Klager is daarnaast opgenomen geweest en is gedurende vier jaar wekelijks in behandeling gebleven, waarbij hij werd behandeld met sterke antidepressiva.

In 1990 heeft klager een zelfmoordpoging gedaan door het innemen van een overdosis aan medicijnen.

In 2007 heeft klager zich tot een psychologe gewend, maar deze therapie moest op een gegeven moment beëindigd worden, omdat hij het niet meer kon betalen. In 2009 heeft klager weer een psychiater geraadpleegd en heeft hij opnieuw antidepressiva gekregen en is hij wederom opgenomen geweest.

Op dit moment zit klager in de ziektewet en is hij voor 50% medisch afgekeurd. Hij bezoekt weer op regelmatige (maandelijks) basis een psychiater en wordt nog steeds behandeld met antidepressiva. Eind 2012 is hij wederom opgenomen geweest.

Aan de verkrachtingen heeft klager naast het psychische letsel ook lichamelijk letsel overgehouden; hij heeft jarenlang hevige pijnen bij zijn anus gehad, dat zich zelfs ontwikkelde tot chronische pijnen. In 1972 is klager aan aambeien geopereerd. In zijn anus is

toen een vernauwing aangebracht.

Klager omschrijft zijn leven als een hel; een leven vol schaamte, pijn, schuld en eenzaamheid.

2.4. Klager zoekt erkenning en hoop dat deze erkenning verlichting geeft in zijn laatste levensfase, waardoor hij hopelijk beter met zijn depressieve gevoelens om kan gaan. Klager heeft het nodig dat hij als slachtoffer wordt erkend; dat het duidelijk wordt dat hem geen enkele schuld treft, dat hij als weerloze jongen ernstig is misbruikt, dat hij dit op geen enkele manier had kunnen voorkomen en dat de enige schuldige aangeklaagde is. Het leed dat klager is aangedaan is uiteraard niet in geld uit te drukken. Klager wil desondanks wel in aanmerking komen voor een financiële compensatie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Bisschop heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. Ter zitting heeft de Bisschop namens het bisdom zijn excuses aangeboden en heeft kanselier klager op het hart gedrukt dat hem geen enkele blaam betreft, waar het het seksueel misbruik betreft.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde eenmalig klagers broek heeft uitgedaan en vervolgens klagers penis uit zijn broek heeft gehaald, dat aangeklaagde eenmalig in klagers onmiddellijke nabijheid en terwijl klager stond te plassen, ging masturberen tot het tot een ejaculatie kwam en dat aangeklaagde klager twee maal anaal heeft gepenetreerd, tengevolge waarvan bij klager telkens hevige pijn aan zijn anus ontstond.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaringen van psychotherapeut dr.

, ziekenhuis psychiater dr. , het hoofd , universitair ziekenhuisarts dr. , en ziekenhuispsychiater dr. , waaruit blijkt dat klager

in zijn contacten met deze personen melding heeft gemaakt van seksueel geweld/agressie

(waaronder verkrachtingen door een geestelijke) en dat hij behandeld is geweest voor aambeien en een anale stenose.

Voorts wordt de klacht ondersteund door het klaagschrift van (zaaknummer 2010T005), waarin eveneens wordt geklaagd over seksueel misbruik door aangeklaagde.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 10 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.7. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 juni 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, W.A.M.C. Mol en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.